

Advies voor richtlijnen
voor de inhoud van
het milieu-effectrapport
Ondergrondse Gasopslag Norg

3 oktober 1991

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport
Ondergrondse gasopslag Norg /
Commissie voor de milieu-effectrapportage]. - Utrecht :
Commissie voor de milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-287-X
Trefw.: milieu-effectrapportage ; Norg / ondergrondse gasopslag ;
Norg.



Aan Gedeputeerde Staten van Drenthe
Postbus 122
9400 AC ASSEN

Aan het Zuiveringsschap Drenthe
Postbus 231
9400 AE ASSEN

Aan de Minister van Economische Zaken
Postbus 20101
2500 EC 's-GRAVENHAGE

uw kenmerk
28/15/91-8.047

uw brief
11 juli 1991

ons kenmerk
U1246-91/SI/ab/373-38

onderwerp
Advies voor richtlijnen MER
Ondergrondse gasopslag Norg

Utrecht,
3 oktober 1991

Met bovengenoemde brief werd de Commissie voor de milieu-effectrapportage in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport (MER) Ondergrondse gasopslag Norg.

Overeenkomstig artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne bied ik U hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te hebben geleverd aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen op welke wijze U gebruik heeft gemaakt van haar aanbevelingen.

ir. K.H. Veldhuis
voorzitter van de werkgroep
m.e.r. Ondergrondse gasopslag Norg

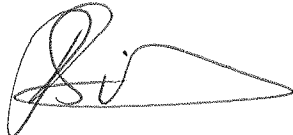
Advies voor richtlijnen
voor de inhoud
van het milieu-effectrapport
Ondergrondse gasopslag Norg

Advies op grond van artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport over Ondergrondse gasopslag Norg,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe, Zuiveringsschap Drenthe en de Minister van Economische Zaken door de Commissie voor de milieu-effectrapportage; namens deze,


de werkgroep m.e.r. Ondergrondse gasopslag Norg

de secretaris



mr. R.J. Sielcken

de voorzitter



ir. K.H. Veldhuis

Utrecht, 3 oktober 1991

INHOUDSOPGAVE

	pagina
SAMENVATTING	1
1. INLEIDING	3
2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL, BELEID EN BESLUITEN	5
2.1 Motivering van de voorgenomen activiteit, beleidskader	5
2.2 Locatiekeuze	6
2.3 Besluitvorming	6
3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	7
3.1 Algemeen	7
3.2 Deelactiviteiten	7
3.3 Alternatieven	8
3.3.1 Algemeen	8
3.3.2 Ondergrondse aspecten	8
3.3.3 Bovengrondse alternatieven	9
3.3.4 Referentiesituatie	10
3.3.5 Meest milieuvriendelijke alternatief	10
4. BESTAANDE MILIEUTOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING	12
4.1 Algemeen	12
4.2 Ondergrondse aspecten	13
4.2.1 Abiotisch milieu en milieuhygiëne	13
4.3 Bovengrondse aspecten	13
4.3.1 Abiotisch milieu en milieuhygiëne	13
4.3.2 Archeologie en cultuurhistorie	13
4.3.3 Landschap en ruimtegebruik	13
4.3.4 Biotisch milieu	13
4.3.5 Verkeer en vervoer	14
5. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	15
5.1 Algemeen	15
5.2 Ondergrondse aspecten	16
5.2.1 Abiotisch milieu en milieuhygiëne	16
5.3 Bovengrondse aspecten	16
5.3.1 Abiotisch milieu en milieuhygiëne	16
5.3.2 Archeologie en cultuurhistorie	17
5.3.3 Landschap en ruimtegebruik	17
5.3.4 Biotisch milieu	17
5.3.5 Verkeer en vervoer	17
5.3.6 Overige aspecten	18

	pagina
6. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	18
7. LEEMTEN IN KENNIS, EVALUATIE ACHTERAF	18
8. SAMENVATTING VAN HET MER	20
9. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	20

BIJLAGEN

1. Brief van Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe d.d. 11 juli 1991, waarin de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Bekendmaking van de start van de m.e.r.-procedure in de Staatscourant nr. 139 d.d. 22 juli 1991.
3. Projectgegevens en samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

SAMENVATTING

Inleiding (hoofdstuk 1)

De Nederlandse Aardolie Maatschappij en de Gasunie zijn voornemens een bestaand gasveld te Norg in te richten voor opslag van aardgas dat elders gewonnen wordt. Voor de oprichting van deze opslag zijn in elk geval vergunningen vereist op grond van de Mijnwet, Wetgeluidhinder en de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren. Voor het verkrijgen van deze vergunningen volgen beide initiatiefnemers op eigen verzoek, met toestemming van de ministers van VROM en LNV, de regels voor de m.e.r.-procedure; een zogenaamd "vrijwillig m.e.r".

Probleemstelling en doel, beleid en besluiten, voorgenomen activiteiten en alternatieven (hoofdstukken 2 en 3)

De voorgenomen activiteit en locatie dienen nader gemotiveerd te worden. Ook wordt aangegeven welk overheidsbeleid betrekking heeft op de voorgenomen activiteit, op het gebied van energiewinning en -distributie, alsook van ruimtelijke ontwikkeling, natuur en landschap. De activiteit is te onderscheiden in een bovengronds en een ondergronds deel. De bovengrondse locatie beslaat 20 ha. De locatie bestaat uit installaties voor de scheiding, bewerking, compressie en winning van gas. Daarnaast worden een aantal winnings/injectieputten geslagen en (buis)infrastructuur aangelegd.

Het MER dient voor de ondergrondse en bovengrondse activiteiten aandacht te besteden aan de oprichting, het gebruik en beheer van de installaties. De te beschrijven alternatieven hebben met name betrekking op de bovengrondse installaties en de inrichting daarvan. Het gaat daarbij onder andere om de aandrijvingstechniek van de compressoren, de gasbehandeling, de afvoer van afvalstoffen (WACO) en de inpassing van de installaties in het landschap.

Bij de ondergrondse aspecten dient aandacht besteed te worden aan de opbergeigenschappen van het gasveld alsmede de veiligheidsaspecten en eventuele bodembewegingen. Relevante binnen- en buitenlandse ervaringen met ondergrondse gasopslag worden beschreven. Bij de omvang van de opslag dient te worden uitgegaan van een werkvolume van 3 en 4.5 miljard m³. Het werkvolume is ten nauwste gekoppeld aan de injectie- en bergingscapaciteit van de gasopslag.

In het MER dient apart aandacht te worden besteed aan de situatie waarin de voorgenomen activiteit een ander doel gaat dienen, danwel wordt beëindigd. Bij de referentiesituatie wordt uitgegaan van een verdere winning van de aanwezige gasreserve onder de vigerende concessiebepalingen en het gasveld vervolgens wordt verlaten (nulalternatief).

Het meest milieuvriendelijk alternatief dient beschreven te worden en bestaat uit een combinatie van ondergrondse en bovengrondse locatie, inrichting en beheersvarianten, waarbij milieuschade zowel mogelijk wordt voorkomen danwel beperkt. Bij de installaties zijn de best beschikbare technieken uitgangspunt.

Bestaande milieu toestand en autonome ontwikkeling, gevolgen voor het milieu (hoofdstukken 4 en 5)

Bij beschrijving van de autonome ontwikkeling en de milieugevolgen wordt met name aandacht geschonken aan die aspecten, welke verbonden zijn aan het bijzondere landschappelijke karakter waarin de activiteit gesitueerd zal worden. Bij de landschappelijke inpassing en vormgeving kan gebruik worden gemaakt van natuurontwikkelingsinstrumenten. Er dient zoveel mogelijk te worden ingespeeld op de veranderingen die de landinrichting-in-voorbereiding Roden-Norg met zich mee zal brengen. Daarnaast zijn biotische en abiotische gevolgen zowel bij de oprichting als het beheer van belang wegens het specifieke karakter van de voorgenomen locatie ((eco)hydrologie, geluid, oppervlaktewaterhuishouding en -emissies).

Vergelijking alternatieven, leemten in kennis, evaluatie achteraf (hoofdstukken 6 tot en met 9)

Het verdient aanbeveling een aanzet te geven tot de beschrijving van een op te zetten, biotisch en abiotisch meetnet om ontwikkelingen ten aanzien van het milieu goed te kunnen volgen. De gegevens kunnen gebruikt worden voor het evaluatieprogramma dat voor deze activiteit in het kader van de m.e.r.-procedure gemaakt moet worden door het bevoegd gezag.

1. INLEIDING

De Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) en de Gasunie zijn actief op het gebied van, respectievelijk de winning het transport en de distributie van aardgas. De exploitatie in de komende decennia is gericht op het zoveel mogelijk ontzien van het Groningen veld, ten gunst van kleinere gasvelden elders met het oog op de toekomstige zekerheidstelling van gaslevering in Nederland. Voor een economisch rendabele exploitatie van kleine velden is continue produktie met een zo klein mogelijke technische installatie een voorwaarde. Deze produktiewijze sluit echter niet aan bij het grote verschil in de vraag naar aardgas in respectievelijk de winter en de zomer. Dit vraagstuk willen de NAM en de Gasunie oplossen door een buffervoorraad op te bouwen in een bestaand gasveld. Via deze tussenopslag kan de overproduktie in de zomer ten opzichte van de vraag worden opgevangen en wordt exploitatie van kleine gasvelden economisch rendabel.

Deze tussenopslag wordt gerealiseerd in een gasveld, waaruit thans nog aardgas gewonnen wordt. Daarin wordt voorbereid aardgas geïnjecteerd en tijdelijk opgeslagen. Bij een stijgende vraag kan het gas vervolgens uit het veld teruggewonnen worden en na bewerking in het transportnet gebracht worden. Voor het injecteren en terugwinnen van het gas zijn een aantal injectie/produktieputten, alsmede een compressie- en gasbehandelingsinstallatie nodig, die een landoppervlakte in beslag zullen nemen van maximaal 20 ha. Daarnaast is de aanleg van vier leidingen, die aansluiting geven op de bestaande buisleiding tracees, noodzakelijk (ontsluitingsleidingen).

Voor de oprichting van de ondergrondse berging en de bovengrondse installaties zijn in elk geval vergunningen nodig op grond van de Mijnwet en de Wet geluidhinder. Afhankelijk van de gekozen technieken is tevens een vergunning op grond van de Wet luchtverontreiniging noodzakelijk. Daarnaast dienen de betreffende streek- en bestemmingsplannen te worden gewijzigd om de activiteit in overeenstemming met deze plannen te brengen. Tenslotte brengt de bouw van de inrichting nog een aantal vergunningen met zich mee, waaronder een vergunning op grond van de Wet verontreiniging oppervlaktewateren.

De m.e.r.-procedure wordt hier gevolgd op verzoek van initiatiefnemers. Het betreft een zogenaamde "vrijwillige" m.e.r.-procedure. De ministers van VROM en LNV hebben op 12 juni 1991 hun instemming gegeven aan dit verzoek, onder de voorwaarde dat de gehele m.e.r.-procedure volgens de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne doorlopen wordt. Per brief van 11 juli 1991 (bijlage 1) verzocht het bevoegd gezag - Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe - de Commissie voor de m.e.r. advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het door de initiatiefnemers op te stellen MER. Op 22 juli 1991 is in de Staatscourant aangekondigd (zie bijlage 2) dat de NAM en de Gasunie als initiatiefnemers dit project willen gaan realiseren en dat bij de

betreffende besluitvorming in dat kader de regels met betrekking tot milieu-effectrapportage¹⁾ zullen worden toegepast.

1. Het onderhavige advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van deze werkgroep is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd.

Het doel van het onderhavige advies van een werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage is, op verzoek van bevoegd gezag, de milieu-aspecten van dit project die bijzondere aandacht verdienen, aan te geven. Daarmee wordt tevens de gewenste inhoud van het op te stellen milieu-effectrapport (MER) afgebakend.

2. Bij het opstellen van het advies heeft de Commissie de via het bevoegd gezag ontvangen schriftelijke reacties mede in beschouwing genomen (bijlage 4).

In de startnotitie geven de initiatiefnemers aan de m.e.r.-procedure te willen richten op de besluiten op grond van de Mijnwet, de Wet geluidhinder, de Wet verontreiniging oppervlaktewateren en voorzover van toepassing, de Wet inzake de luchtverontreiniging. De Commissie merkt op dat ook andere te nemen besluiten, met name in het kader van de ruimtelijke ordening, aspecten omvatten die in het MER beschreven dienen te worden. Zij beveelt daarom aan ernaar te streven het MER mede te richten op de besluiten op grond van de Wet Ruimtelijke Ordening en de Grondwaterwet, de Waterstaatswet en de Landinrichtingswet.

De Commissie beveelt tevens aan een overzicht te geven van de functies en bestemmingen die de potentiële locatie heeft verkregen in de diverse rijksnota's. Hier kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het Natuurbeleidsplan en het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud.

In de volgende hoofdstukken worden de belangrijkste vragen en aandachtspunten aangegeven, waarop het MER naar het oordeel van de Commissie ten behoeve van de besluitvorming zal dienen in te gaan.

1 Wabm.

2. PROBLEEMSTELLING EN DOEL, BELEID EN BESLUITEN

Artikel 41j, lid 1, onder a van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 41j, lid 1, onder c van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

2.1 Motivering van de voorgenomen activiteit, beleidskader

In het MER zullen de initiatiefnemers een duidelijke omschrijving moeten geven van het doel van de voorgenomen activiteit. Daarbij wordt aangegeven wie van de initiatiefnemers voor welk onderdeel verantwoordelijk is en wat de inhoud is van het juridisch samenwerkingsverband tussen beide initiatiefnemers met betrekking tot de voorgenomen activiteit.

De activiteit wordt beschreven, waarbij de ontwikkelingen betrokken worden die tot het voornemen hebben geleid. Verder dient te worden aangegeven welk nationaal beleid met betrekking tot energiewinning en transport van belang is, de juridische basis voor de gasvoorziening alsmede het nationale en provinciale beleid ten aanzien van ruimtegebruik in gebieden met hoogwaardige natuurwetenschappelijke of landschappelijke waarden.

Bij de beleidsmatige aspecten van energiewinning dient het MER aandacht te schenken aan de prognoses van de omvang en intensiteit van het gebruik van de voorgenomen gasopslag, mede gerelateerd aan de totale omvang van produktie en gebruik. Het verdient aanbeveling om in de beschrijving tevens aandacht te besteden aan andere vormen van gasopslag (zie startnotitie par. 2.9).

In het MER dient nader te worden aangegeven welke functies de gasopslag in de loop van de tijd zal kunnen krijgen en in welke mate dit wijziging in het beheer met zich meebrengt. Daarbij wordt ingegaan op de relatie tussen de functie van de opslag en de binnen- en buitenlandse afzetmarkten²]. Tevens dient beschreven te worden in hoeverre de opslag toereikend is om de gewenste functies ten behoeve van het nationale gasbeleid te vervullen en welke gevolgen dit met zich meebrengt³].

2 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 13

3 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 3

2.2 Locatiekeuze

In het MER dient een beschrijving te worden opgenomen op grond van welke criteria de initiatiefnemers tot een keuze van de meest gewenste locatie zijn gekomen, met medeneming van milieurelevante aspecten⁴]. Daarbij worden betrokken de gasvelden bij Eleveld, Tietjerk, Warffum en Annersveen en tevens het Groningen veld.

2.3 Besluitvorming

Vermeld dient te worden ten behoeve van welke besluiten het MER wordt opgesteld, door wie deze besluiten genomen worden en wat de betekenis van het MER zal zijn bij de besluitvorming (zie bijlage 3). Ook moet worden beschreven volgens welke procedure (met eventuele coördinatie) en tijdplan dit geschiedt en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel of informeel betrokken zijn.

Tevens dient te worden aangegeven welke de relevante plannen, nota's en bestuurlijke uitspraken zijn, die invloed uitoefenen of beperkingen opleggen aan de besluiten waarvoor het MER wordt opgesteld. De status en betekenis moet worden beschreven evenals in welk opzicht hierin een randvoorwaarde voor de verdere besluitvorming ligt.

4 Zie bijlage 4, inspraakreacties nrs. 8, 12 en 15

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder b van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "*een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen*".

Artikel 41j, lid 3 van de Wabm:

"*Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast.*"

3.1 Algemeen

Het MER moet een beschrijving en een uitwerking geven van de voorgenomen activiteit en van redelijkerwijs in beschouwing te nemen inrichtingsalternatieven. De initiatiefnemers kunnen daarbij een voorkeur uitspreken voor één van deze alternatieven, het 'voorkeursalternatief'. Een keuze uit de gepresenteerde alternatieven wordt in ieder geval in de vergunningaanvraag gemaakt.

3.2 Deelactiviteiten

De voorgenomen activiteit kan naar zijn aard onderscheiden worden naar ondergrondse en bovengrondse activiteiten en is in de tijd te splitsen naar aanleg en oprichting (a) en het gebruik en beheer (b). De activiteit kan volgens de bovengestelde onderverdeling uitgesplitst worden naar de volgende deelactiviteiten:

ondergronds:

- (a) - het beschikbaarstellen van een in gebruik zijnd aardgasveld ten behoeve van de opslag van gas, het boren en inrichten van injectie/winningsputten, inclusief de toe te passen veiligheidsvoorzieningen;
- (b) - het brengen in, de opslag van en wederom winnen uit het gasveld van voorbewerkt aardgas;

bovengronds:

- (a) - het oprichten van een gascompressie- en een gasbehandelingsinstallatie, de aanleg van pijpleidingen, de aanleg van infrastructuur en de inpassing van de inrichting in het landschap;
- (b) - het injecteren van voorbewerkt gas in het aardgasveld;
 - het behandelen van teruggewonnen aardgas;
 - het transport via de ontsluitingsleidingen van en naar de ondergrondse opslag⁵].

Het MER geeft een beschrijving van deze deelactiviteiten en besteedt ook aandacht aan de volgende aspecten betreffende **de oprichting**:

5 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 7

- de met de opslag noodzakelijk samenhangende eigenschappen van het ondergrondse gasveld;
- de aard en omvang van de ondergrondse oprichtingswerkzaamheden, inclusief het afvoeren van mijnbouwrest- en hulpstoffen;
- de bouw-, en graafwerkzaamheden, de aanleg, aard en omvang van infrastructuurle werken, ontwatering en lozingsactiviteiten⁶];
- aanduiding van pijpleidingen, langs bestaande en nieuwe tracé's.

Betreffende het gebruik en beheer:

- de wijze, intensiteit en omvang van de injectie, het terugwinnen en het nabewerken van gas;
- de wijze waarop het transport van hulpstoffen, rest- en afvalproducten plaatsvindt;
- de omvang en intensiteit (per etmaal en jaargetijde) van onderhoud aan installaties en infrastructuur;
- aard en omvang van de verkeersintensiteit op en om de inrichting;
- aard en omvang van veiligheidsvoorzieningen, zoals leidingafsluiters, blusmiddelen, verlichtings- en alarminstallaties.
- organisatorische en administratieve voorzieningen ten behoeve van een intern milieuzorgsysteem zowel bij regulier beheer als bij calamiteiten.

3.3 Alternatieven

3.3.1 Algemeen

De te beschrijven alternatieven kunnen betrekking hebben op:

- de ondergrondse opslag (3.3.2);
- de bovengrondse installaties (3.3.3).

De keuze van de te beschrijven alternatieven en varianten moet in het MER zorgvuldig worden gemotiveerd. De systematiek, de diepgang, de nauwkeurigheid en het abstractieniveau van de alternatiefbeschrijvingen dienen met elkaar overeen te komen, zodat vergelijking mogelijk is.

Varianten op de in 3.2 vermelde deelactiviteiten kunnen worden gezien als bouwstenen, waarmee verschillende alternatieven kunnen worden samengesteld. Naast de genoemde alternatieven dienen de referentiesituatie (3.3.4) en het meest milieuvriendelijke alternatief (3.3.5) te worden uitgewerkt.

3.3.2 **Ondergrondse aspecten**

(Tussen)opslag in deze vorm van bewerkt aardgas in een bestaand gasveld wordt in Nederland voor het eerst toegepast. In het MER dient te

⁶ Zie bijlage 4, inspraakreacties nrs. 3.1 t/m 3.10

worden beschreven welke binnen- en buitenlandse ervaringen met ondergrondse opslag relevant zijn voor de onderhavige activiteit. Daarbij worden in ieder geval betrokken eventueel voorgekomen calamiteiten, effecten op de bodem en ondergrond op langere termijn en effecten na beëindiging van de opslag.

Verder dient aandacht te worden besteed aan de geschatte duur van het gebruik van het ondergrondse gasveld als bufferopslag, mede in verband met de beschikbare hoeveelheid gas uit kleinere velden en het verbruik in de tijd. Wordt de bufferfunctie aangewend voor opslag van gas uit andere categorieën bronnen, dan wordt dat expliciet vermeld.

Ten aanzien van de oprichtings- en beheersfase van de voorgenomen activiteit dient het MER onder andere op de volgende aspecten in te gaan:

- opbergeïenschappen van het gasveld, waaronder het effect op de samenstelling van teruggewonnen gas als gevolg van in het reservoir optredende menging van geïnjecteerd gas met van nature in het reservoir aanwezig (hoog-calorisch) gas. Indien het injectie/productiepatroon hierop van invloed is, dient ook hier aandacht aan te worden besteed;
- de bij de ondergrondse locatie betrokken veiligheidsaspecten, waaronder het wisselend injecteren en terugwinnen van gas met bijbehorende wijzigingen van de druk in het veld. Het MER dient in te gaan op de mogelijkheid dat deze drukschommelingen zouden kunnen leiden tot het optreden van locale aardbevingen;
- aantal benodigde injectie/winningsputten, te onderscheiden in aanwezige en nieuw te boren putten;
- eventuele bodembewegingen ten gevolge van de cyclische opslag/winningsactiviteiten dienen beschreven te worden in verband met mogelijk milieu-aspecten, zoals grondwaterstanden en de loop van de beek;
- indien overwogen wordt na beëindiging van de voorgenomen activiteit de opslag/winningsactiviteiten in een gewijzigde vorm voort te zetten, dan dient hier in het MER aandacht aan besteed te worden⁷].

3.3.3 Bovengrondse alternatieven

De bovengrondse alternatieven hebben betrekking op de oprichting en de beheersfase. Deze dienen in het MER nader te worden uitgewerkt. De omvang en de werking van de bovengrondse installaties en daarmee samenhangende milieuaspecten worden mede bepaald door het werkvolume van het gasveld. Bij de uitwerking van een werkvolume van 3 en 4,5 miljard m³ zijn derhalve meerdere bovengrondse varianten mogelijk. Daarnaast geven de initiatiefnemers in de startnotitie een aantal alternatieve technieken aan voor de compressie en bewerking van het aardgas. Bij de bovengestelde varianten dienen de volgende aspecten voor de oprichting en het beheer te worden uitgewerkt;

7 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 3

- de omvang en ligging van de bovengrondse inrichting, daarbij betrek-
kend de aspecten van onder andere externe veiligheid, geluidhinder,
biotisch en abiotische milieu, archeologie en landschap, daarbij in-
begrepen de tot die aspecten behorende gevoelige objecten;
- de ligging van nieuwe ontsluitingsleidingen met een beschrijving van
natuurwetenschappelijke, archeologische en cultuurhistorische waar-
den;
- de inpassing van de inrichting in het landschap met aan te geven
(extra) ruimtebeslag, de aard en de omvang van de verharding van de
locatie⁸];
- de wijze van aandrijving van de compressoren, door elektromotoren
danwel met gasturbines en de daarmee samenhangende aspecten van
technische, logistieke, milieuhygiënische en ecologische aard;
- de produktie en behandeling van water/condensaat (WACO) en de hier-
boven genoemde daarmee samenhangende aspecten, waarbij tevens over-
wegingen van energie-rendement worden betrokken;
- de wijze van gasbehandeling, door silicagel droogtorens of door het
zogenaamde lage temperatuurscheidingsproces en de daarmee samenhan-
gende aspecten als hierboven genoemd;
- de aanvoer, opslag, gebruik en afvoer van hulp- en reststoffen;
- de wijze van verwijdering van afvalstoffen, waaronder transport van
WACO, over de weg of via een pijpleiding;
- de afvoer en monitoring van regen- en smeltwater vanaf de locatie;
- de wijze waarop de wegeninfrastructuur en het terrein van de instal-
laties en injectie/winningsputten sneeuw- en ijsvrij worden gehou-
den.

3.3.4 Referentiesituatie

Ter vergelijking dient te worden beschreven wat er zou gebeuren als de
voorgenomen activiteit niet zou plaatsvinden, dat wil zeggen wanneer
de aanwezige gasreserve onder de vigerende concessiebepalingen uit het
reservoir wordt gewonnen en het gasveld vervolgens wordt verlaten (het
nulalternatief). Het nulalternatief is in dit geval geen middel om het
gestelde doel te bereiken. De situatie die bij niet doorgaan van de
activiteit ontstaat, kan als referentiekader voor de alternatieven die
wel aan het gestelde doel beantwoorden, een rol spelen bij de besluit-
vorming.

3.3.5 Meest milieuvriendelijke alternatief

Het alternatief met de best bestaande mogelijkheden ter bescherming
van het milieu moet in ieder geval in het MER worden beschreven. Dit
alternatief is een combinatie van ondergrondse en bovengrondse inrich-
tingsvarianten, die waar mogelijk de schade aan het milieu voorkomt en
voorzover die schade niet te voorkomen is, deze zoveel mogelijk wordt

⁸ Zie bijlage 4, inspraakreacties nrs. 3, 9, 10.1 t/m 10.11 en 13

beperkt. Bij technische toepassingen, zijn de best beschikbare middelen uitgangspunt.

Hierbij kunnen de volgende aandachtspunten genoemd worden:

- fasering in de tijd van het aantal te boren nieuwe putten in geval van een werkvolume van 3 en 4,5 miljard m³;
- inrichting en aandrijving van de compressoren, waaronder in ieder geval electromotoren versus gasturbines;
- de wijze van gasbehandeling, waaronder in ieder geval gasdroging met behulp van silicagel droogtorens versus lage temperatuurscheiding;
- afvoer van meegeproduceerd water, de behandeling en afvoer van condensaat, waaronder in ieder geval de afvoer met behulp van tankwagens versus pijpleiding;
- mogelijkheden voor hergebruik en wijze van (eind)verwerking van de afvalstoffen;
- relatie met het nabij gelegen voorgenomen relatienotagebied en de daarmee samenhangende landschappelijke inpassing, mede met behulp van natuurontwikkeling;
- de invloed op de waterhuishouding en op het biotisch milieu van de omgeving ;
- het tijdstip van uitvoering van de werkzaamheden tijdens de aanleg;
- tijdstip en frequentie van onderhoud van de installatie gelet op verstoring van de fauna;
- tracékeuze, tijdstip en wijze van aanleg van de ontsluitingsleidingen;
- de reikwijdte en de aard van geluidhinder.

4. **BESTAANDE MILIEU-TOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING**

Artikel 41j, lid 1, onder d van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: "*een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen.*"

4.1 **Algemeen**

Bestaande toestand en autonome ontwikkeling

De bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling van dat milieu (als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen) dienen te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling van en de vergelijking met de milieu-effecten van de voorgenomen activiteit en alternatieven.

Onzekerheden bij de beschrijving(en) dienen te worden aangegeven.

Als studiegebied wordt aangemerkt de ondergrondse opslaglocatie en de bovengrondse inrichting, waaronder de tracé's waarlangs de ontsluitingsleidingen zijn gepland. Het studiegebied omvat voorts de directe omgeving en de aangrenzende gebieden die door de voorgenomen activiteit of de alternatieven kunnen worden beïnvloed. Per milieu-aspect (bodem, grondwater, geluidhinder, e.d.) zal de omvang van het beïnvloedingsgebied verschillen. De beschrijving dient die gebiedsdelen te omvatten, waar meetbare of bespeurbare veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht ten gevolge van de voorgenomen activiteit inclusief de alternatieve oplossingen.

Voor de beschrijving van de autonome ontwikkeling van de voorkeurslocatie Norg-2 zal de landinrichting-in-voorbereiding Roden-Norg belangrijke wijzigingen in biotisch milieu, ruimtegebruik en landschap met zich mee brengen. Bij de hieronder te beschrijven aspecten dient daarom met name te worden ingegaan op de veranderingen die uitvoering van de landinrichting met zich meebrengen, voorzover dit mogelijk is⁹].

In de volgende paragrafen behandelt de Commissie voor de onder- en bovengrond de daarvoor relevante aspecten welke naar haar oordeel in het MER aandacht verdienen.

9 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 8

4.2 Ondergrondse aspecten

4.2.1 Abiotisch milieu en milieuhygiëne

- geologie: beschrijving van het geologisch profiel (opeenvolging van verschillende afzettingen, laagdikten), rekening houdend met de aspecten die van belang zijn voor de geohydrologie;
- eventueel verband tussen aardshokken en normale winning van bestaande gasreserves te Norg;
- bodemdaling tengevolge van de normale winning van de bestaande gasreserve te Norg.

4.3 Bovengrondse aspecten

4.3.1 Abiotisch milieu en milieuhygiëne

- geomorfologie: beschrijving van de aanwezige vormelementen en -patronen;
- het vóórkomen en de aardwetenschappelijke betekenis van verschillende bodentypes
- geohydrologie: de diepte van de grondwaterspiegel, de aard van de onverzadigde zone, het voorkomen van meerdere watervoerende pakketten boven elkaar, de aard en dikte van de scheidende lagen en de stijghoogten van de watervoerende pakketten;
- optreden van kwel (hieronder wordt ook verstaan zijdelings uittredend jong grondwater) en infiltratie met hun intensiteiten;
- huidig afvoerregime van de beek;
- kwaliteit van de bodem;
- de huidige (regionale) luchtkwaliteit.

4.3.2 Archeologie en cultuurhistorie

- aanwezigheid in het studiegebied van archeologische objecten en/of cultuurhistorische waardevolle elementen of structuren.

4.3.3 Landschap en ruimtegebruik

- beschrijving van het huidige ruimtegebruik;
- beschrijving en eventueel illustratie van het landschapsbeeld vanuit verschillende waarnemingspunten;
- korte beoordeling van de (huidige) visueel-landschappelijke waarde van het gebied.

4.3.4 Biotisch milieu

- het voorkomen, zowel aquatisch als terrestrisch, van flora, vegetatie en fauna (amfibieën, reptielen, broedvogels, trek- en wintervogels, etc.);

- het voorkomen van bijzondere standplaatscondities en habitats in relatie tot kenmerken van het abiotisch milieu;
- soortenrijkdom, zeldzame soorten, indicatorsoorten;
- de landschapsecologische relaties binnen het plangebied en met het omringende gebied (ecohydrologie, broed-, paar-, fourageer-, rust- en ruigebieden);
- de betekenis van het gebied voor de ecologische infrastructuur op nationaal (hoofdstructuur), regionaal en lokaal niveau. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de kern- en verbindingselementen die nodig zijn voor de in het onderzoeksgebied en omstreken voorkomende faunagroepen.

Een beschrijving dient te worden geven van de fysische en de chemische processen in het grond- en oppervlaktewater voorzover deze invloed hebben op de bovengenoemde aspecten.

Ook moet worden aangegeven hoe de aanwezige flora, vegetatie en fauna gewaardeerd moet worden in regionale, nationale en internationale zin.

Bijzondere aandacht verdient hierbij de aanwezigheid van grond- en oppervlaktewater-afhankelijke biotopen (kwelgebieden, e.d.), die beïnvloed kunnen worden door wijzigingen in de hydrologie. Dit geldt ook voor gebieden buiten het studiegebied.

4.3.5

Verkeer en vervoer

- beschrijving van de ontsluiting van de locatie;
- beschrijving van de huidige omvang van de verkeersstromen in het onderzoeksgebied en de omgeving daarvan.

5. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 41j, lid 1, onder e van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

5.1 Algemeen

De hieronder beschreven algemene richtlijnen dienen te worden betrokken op de in 5.2 en verder weergegeven gevolgen per milieu-aspect, waarbij de verschillende deelactiviteiten moeten worden onderscheiden (zie ook de startnotitie):

- de wijze waarop de milieu-effecten bepaald en beschreven zijn, dient te worden gemotiveerd (betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van de basisgegevens en van de gebruikte methoden voor voorspelling van milieu-effecten). Bij onzekerheid over de effecten wordt uitgegaan van de mogelijke meest ongunstige situatie;
- bijzondere aandacht wordt besteed aan die milieugevolgen die per alternatief/variant verschillen;
- de milieu-effecten moeten afzonderlijk en zoveel mogelijk kwantitatief voor de verschillende fasen van de activiteit worden beschreven: voor, tijdens en indien relevant na de opslagactiviteit aangegeven moet worden of de effecten tijdelijk of permanent, ophefbaar of onomkeerbaar zijn en of deze op de korte of lange termijn spelen. Daarnaast dient te worden vermeld óf, en zo ja welke, interactie (cumulatie) kan optreden tussen de onderhavige activiteit en activiteiten buiten het projectgebied;
- aangegeven moet worden met welke mate van waarschijnlijkheid de effecten zullen optreden en of bijvoorbeeld nog te nemen besluiten tot andere of minder of meer intense, effecten kunnen leiden;
- aangegeven moet worden of er sprake kan zijn van mogelijke synergistische effecten;
- de te verwachten effectiviteit van eventuele maatregelen, om de negatieve gevolgen te beperken of te compenseren, dient te worden aangeduid;
- de gevolgen voor het milieu in het slechtst denkbare geval en bij het optreden van een calamiteit, moeten worden beschreven;
- zowel de negatieve als de positieve gevolgen voor het milieu moeten worden beschreven.

De Commissie beveelt aan de beschrijving van de gevolgen van het milieu voor met name ruimtegebruik, landschappelijke inpassing, hydrolo-

gische voorzieningen en biotische milieu te beschrijven met inachtneming van de ontwikkelingen die de uitvoering van de landinrichting Roden-Norg met zich mee brengen voor zover dit mogelijke is¹⁰].

5.2 Ondergrondse aspecten

5.2.1 Abiotisch milieu en milieuhygiëne

- eventueel verband tussen aardschokken en de cyclische drukwisselingen in het reservoir ten gevolge van de opslag/winningsactiviteiten¹¹];
- bodemrijzing c.q. daling ten gevolge van cyclische drukwisselingen in het gasreservoir in verband met de opslag en winningsactiviteiten¹²].

5.3 Bovengrondse aspecten

5.3.1 Abiotisch milieu en milieuhygiëne

- verandering van reliëf en geomorfologie;
- het aangeven van de kans op kortsluitingstromingen tussen de verschillende watervoerende pakketten en de gevolgen daarvan, voor zover van geohydrologisch belang;
- de gevolgen van toevoegingen aan de gasstroom tijdens de winningscycles op de afvalstromen (b.v. inhibitors);
- veranderingen in grondwaterstand, -stromingspatronen en - stijghoogte en in de vochthuishouding van de onverzadigde zone tijdens de aanleg en de operationele fase¹³];
- veranderingen in de chemische samenstelling van grond- en oppervlaktewater;
- klink en krimp van de bodem;
- vergraving van de bodem;
- veranderingen in de oppervlaktewaterhuishouding;
- beschrijving van eventuele gevolgen van de activiteit op het waterpeil in en afvoerregime van de beek;
- invloed van het weg- en terreinonderhoud in de winter op de samenstelling van de bodem en het grond- en oppervlaktewater;
- de omvang van emissies naar de lucht, te onderscheiden naar emissies tijdens boorwerkzaamheden, de werking van de bovengrondse installaties, het injecteren en terugwinnen van het gas en de invloed van deze emissies op de luchtkwaliteit;

10 Zie bijlage 4, inspraakreactie 8

11 Zie bijlage 4, inspraakreacties nrs. 3.1 t/m 3.12, 10, 11 en 16

12 Zie bijlage 4, inspraakreacties nrs. 3, (3.1 t/m 3.12), 9, 10, 11 en 16

13 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 1

- toename van geluid tijdens de aanleg- en in de operationele fase, van turbines, compressoren, koelers, fakkels, injectiepompen, transportbewegingen, onderhoud e.a. geluidsemitterende activiteiten¹⁴];
- afname van de rust door onderhoud van installaties, aanvoer van hulpstoffen en afvoer van afvalstoffen tijdens de aanleg en in de operationele fase;
- aard en omvang van lozingen op of in de bodem en op het oppervlaktewater zowel tijdens de bouw, als de operationele fase en maatregelen ter voorkoming van ongewenste lozingen.

5.3.2 Archeologie en cultuurhistorie

- verdwijning, aantasting en/of inpassing van archeologisch of cultuurhistorisch waardevolle objecten.

5.3.3 Landschap en ruimtegebruik

- visueel-ruimtelijke effecten, waaronder de verlichting van de installaties¹⁵];
- landschappelijke inpassing van bovengrondse installaties;
- relatie met en aansluiting op het nabij gelegen aan te wijzen relatienotagebied mede gelet op mogelijkheden voor natuurontwikkeling.
- de aard en omvang van beplantingen en de afstand tot veehouderijbedrijven in verband met de ecologische richtlijn¹⁶].

5.3.4 Biotisch milieu

- beïnvloeding van de actuele natuurwaarden;
- beïnvloeding van de ontwikkelingspotenties van de natuurwaarden;
- veranderingen in landschapsecologische (o.a. hydro-ecologische) relaties;
- beïnvloeding door verlichting van de installaties;
- invloed van geluidemissies en oppervlaktewaterlozingen;
- invloed van maatregelen om wegen/locatie sneeuw- en ijsvrij te houden.

5.3.5 Verkeer en vervoer

- aard, omvang en toename van verkeersbewegingen, te onderscheiden naar het tijdstip in een etmaal, in een week en jaargetijde¹⁷];
- beschrijving van de ontsluiting van de locatie.

14 Zie bijlage 4, inspraakreacties nr. 11

15 Zie bijlage 4, inspraakreacties nrs. 3, 13 en 16

16 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 7

17 Zie bijlage 4, inspraakreacties nrs. 3, 7 en 13

5.3.6 Overige aspecten

- effecten op de landbouw en de recreatie¹⁸].

6. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 41j, lid 1, onder f van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De alternatieven moeten voor wat betreft de milieu-aspecten met elkaar en met de autonome ontwikkeling van het milieu worden vergeleken. De vergelijking moet mede gebaseerd zijn op normen en streefwaarden van het milieubeleid.

Een effectenmatrix kan een goede basis zijn voor een onderlinge vergelijking van de alternatieven.

Een benadering per milieu-aspect en per alternatief is te prefereren. Een onderlinge afweging van ongelijksoortige milieu-aspecten moet worden vermeden.

7. LEEMTEN IN KENNIS, EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 41j, lid 1, onder g van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

In het MER moet worden aangegeven welke van de gevraagde informatie niet kan worden geleverd en waardoor dit wordt veroorzaakt. Ook de betekenis van deze leemten voor de besluitvorming moet worden aangegeven. Daarnaast kunnen worden vermeld:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in voorspellingsmethoden en in gebruikte gegevens (bijvoorbeeld inventarisaties en karteringen);
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden;
- andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en lange termijn.

Het bevoegd gezag dient te zijner tijd te evalueren of de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten overeenkomen. Deze evaluatie dient aan de hand van een evaluatieprogramma, waarin ook monitoring van de belangrijkste effecten is opgenomen, te geschieden. Een en ander houdt rechtstreeks verband met de taak van het bevoegd gezag om de effecten op het milieu duurzaam te volgen en te kunnen laten voorzien in aanvullende en mitigerende maatregelen.

18 Zie bijlage 4, inspraakreactie nr. 7

Het MER kan reeds een aanzet tot het evaluatieprogramma bevatten, waarbij dan in ieder geval de vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden betrokken.

De Commissie beveelt aan in het MER reeds een aanzet tot een beschrijving te geven voor een abiotisch en biotisch meetnet, dat bijvoorbeeld voorziet in het monitoren van maaiveldhoogte (waterpassing), grond- en oppervlaktewaterstanden en -kwaliteit, alsmede van de vegetatie en soortverspreiding van indicatorsoorten. Het meetnet kan de gegevens verstrekken voor het evaluatieprogramma. Daarnaast acht de Commissie het gewenst in de aanzet tot een evaluatieprogramma aandacht te besteden aan de wijze waarop het intern milieuzorgsysteem met betrekking deze activiteit functioneert.

8. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 41j, lid 1, onder h van de Wabm:

Een MER bevat ten minste: *"een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."*

De samenvatting van het MER moet de belangrijkste elementen uit het rapport presenteren:

- motivering van het doel en het belang van het voornemen;
- de besluitvorming waarvoor het MER dient;
- keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast;
- beschrijving van de uitgangssituatie van het milieu;
- beschrijving van de voorspelde effecten van de verschillende alternatieven;
- een vergelijkende beoordeling van de alternatieven tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

9. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

In verband hiermee beveelt de Commissie het volgende aan:

- het is wenselijk het MER beknopt van opzet te houden en de inhoud te beperken tot die informatie die relevant is voor het te nemen besluit;
- de milieugevolgen van de voorgenomen activiteit en van de alternatieven moeten overzichtelijk worden weergegeven. Daarbij moeten te sterke vereenvoudigingen enerzijds en slechts voor ingewijden toegankelijke vaktaal anderzijds, worden vermeden;
- als wordt afgeweken van de richtlijnen, moet daarvoor een duidelijke motivering worden gegeven;
- een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bevorderen de leesbaarheid van het MER;
- het verdient aanbeveling om achtergrondgegevens, die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen, in bijlagen op te nemen.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor de inhoud van het
milieu-effectrapport
Ondergrondse gasopslag Norg

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 11 juli 1991, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

provincie Drenthe


Provinciebuis
Westerbrink 1
Assen

Postbus 122
9400 AC Assen

Telefoon
(05920) 5 55 44

Telefax

(05920) 5 34 56

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen :	12 JULI 1991
nummer :	2142-91
dossier :	373 - 16/m 4
kopie naar :	Sc/Sc/Pres/Bibl.

Aan:
de Commissie voor de milieu-effect-
rapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

Assen, 11 juli 1991
Ons kenmerk 28/15/91-8.047
Behandeld door de heer A. Wessels
Onderwerp: Startnotitie m.e.r. gasopslag NAM Norg

Geachte commissie,

Van de Nederlandse Aardolie Maatschappij BV en de NV Nederlandse Gasunie ontvingen wij op 27 juni jl. hun startnotitie betreffende milieu-effectrapportage (m.e.r.) voor de opslag van aardgas in het gasveld Norg. Hierbij doen wij u acht exemplaren daarvan en van de begeleidende brief toekomen.

Het betreft hier een "vrijwillige" m.e.r.

Afgesproken is echter dat de wettelijke procedure wordt gevolgd als betref het een verplichte m.e.r.

Wij verzoeken u uiterlijk 1 oktober 1991 uw advies over de richtlijnen voor het op te stellen Milieu-effectrapport aan ons uit te brengen.

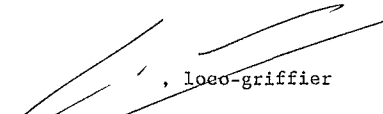
Wij zullen de m.e.r.-procedure coördineren.

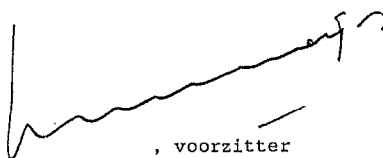
De bekendmaking zal plaatsvinden op 15 juli a.s.; een afschrift van de desbetreffende advertentie is bijgevoegd.

Indien eventuele reacties binnenkomen op de bekendmaking, zullen wij deze zo spoedig mogelijk aan u doen toekomen.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,


, loeo-griffier


, voorzitter

Bijlage(n) : div.
sm/coll. 14

BIJLAGE 2

Openbare bekendmaking in Staatscourant nr. 139 d.d. 22 juli 1991

provincie Drenthe

Bekendmaking

Gedeputeerde staten van Drenthe maken bekend dat de Nederlandse Aardolie Maatschappij BV te Assen en de NV Nederlandse Gasunie een startnotitie hebben ingediend in verband met een op te stellen Milieu-effectrapport voor de opslag van aardgas in het gasveld bij Norg bij Langelo.

Deze startnotitie is op 27 juni 1991 ontvangen.

Hoewel het hierbij om een "vrijwillige" milieu-effectrapportage gaat, zal de volledige procedure worden doorlopen als betrof het een verplichte milieu-effectrapportage.

In de startnotitie is aangegeven wat het doel van de voorgenomen activiteit is en wat de activiteit behelst.

Tevens is daarin vermeld welke besluiten moeten worden genomen ter realisering van het voornemen van de initiatiefnemers.

Met deze bekendmaking is de procedure voor de milieu-effectrapportage gestart.

De startnotitie ligt vanaf heden gedurende twee maanden ter inzage in het gemeentehuis van Norg, ter secretarie van het Zui-veringsschap Drenthe en in de bibliotheek van de provincie Drenthe.

De startnotitie is de basis voor de door de wettelijke adviseurs uit te brengen adviezen over het geven van richtlijnen voor het op te stellen Milieu-effectrapport.

Het Milieu-effectrapport zal worden opgesteld voor de verschillende te nemen besluiten, waarbij gedeputeerde staten een gecoördineerde voorbereiding van het Milieu-effectrapport en van de besluiten zullen bevorderen.

Eventuele opmerkingen over de startnotitie of suggesties voor de te geven richtlijnen voor de inhoud van het Milieu-effectrapport dienen vóór 22 september 1991 te worden ingediend bij gedeputeerde staten van Drenthe, Postbus 122, 9400 AC Assen.

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met de Dienst Water en Milieuhygiëne van de provincie, telefoonnummer 05920-55544, toestel 323.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM)/ Gasunie N.V.

Bevoegde gezagen: Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe (coördinerend),
Zuiveringsschap Drenthe en de Minister van Economische Zaken.

Besluit: Het betreft hier een vrijwillig m.e.r., gericht op besluiten op grond van de
Mijnwet, Wet geluid hinder en de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren.

Activiteit: De tijdelijke opslag van aardgas, afkomstig van kleinere gasvelden elders,
in het gasveld Norg. Doel van de activiteit is via een buffervoorraad de productiewijze
af te stemmen op de vraag naar aardgas in zomer en winter. Het geïnjecteerde en vervol-
gens teruggewonnen gas ondergaat een voorbewerking in een gasscheidingsinstallatie
alvorens het in het transportnet wordt gebracht. De installatie en ontsluitingsleidin-
gen maken onderdeel uit van de voorgenomen activiteit.

Stand van zaken: verzoek van gedeputeerde staten van Drenthe aan Commissie om advies :
11 juli 1991.

bekendmaking start van de openbare procedure: 22 juli 1991

locatiebezoek: 8 augustus 1991

verlenging van de inspraaktermijn in verband met vakantieperiode van 22 september 1991

overleg met bevoegd gezag en initiatiefnemer: 1 oktober 1991.

Samenstelling van de werkgroep:

drs. A.J.M. Jansen

ir. F.J. Schuurman

ir. K.H. Veldhuis (voorzitter)

prof.ir. J.J. van der Vuurst de Vries (adviseur)

Secretaris van de werkgroep: mr. R.J. Sielcken

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	910815	Waterschap Noordenveld	Roden	910828
2.	910911	Mevrouw Goedhart	Langelo	910913
3.	910910	L. Schotman c.s.	Langelo	910918
3.1	910910	P. Talens	Steenberg	910918
3.2	910910	A. Hartlief-Talens	Rooden	910918
3.3	910910	E.T. Hartlief	Rooden	910918
3.4	910910	G.C.M. Boerhave-Smit	Langelo	910918
3.5	910910	E.A. Boerhave	Langelo	910918
3.6	910910	J.J. Timmermans	Langelo	910918
3.7	910910	J.J. Parson	Langelo	910918
3.8	910910	H. Bruins	Langelo	910918
3.9	910910	W. Meines	Langelo	910918
3.10	910910	A. Bruins-de Maar	Langelo	910918
3.11	910910	F. Ritzema	Langelo	910918
3.12	910910	E.F. Schotman	Langelo	910918
4.	910912	Instituut voor natuurbeschermings- educatie	Roden	910918
5.	9109..	Werkgroep Langelo	Langelo	910918
6.	910918	J.J. Timmermans c.s.	Langelo	910920
7.	910918	Landbouwschap, gewestelijke raad voor Drenthe	Assen	910924

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
8.	910916	Ministerie LNV, directie LNO provincie Drenthe	Assen	910924
9.	910919	Dorpsbelangen RAS	Roderesch	910930
10.	910910	E. Ritzema-Heuvel c.s.	Een-West	910928
10.1	910910	K.L. Ritzema	Een-West	910928
10.2	910910	J. van Dijk	Een-West	910928
10.3	910910	S. van Dijk-ten Hoor	Een-West	910928
10.4	910910	W. Baron	Barendrecht	910928
10.5	910910	P. Hummel	Een-West	910928
10.6	910910	F. Hummel-Jonkman	Een-West	910928
10.7	910910	M. Meines-Roffel	Zevenhuizen	910928
10.8	910910	W. Meines	Zevenhuizen	910928
10.9	910910	F. Meines	Zevenhuizen	910928
10.10	910910	A. v/d Wal	Norg	910928
10.11	910910	K. v. Dijk	Een-West	910928
11.	910920	Vereniging van Dorpsbelangen Langelo	Langelo	910928
12.	910920	Ministerie VROM	Groningen	910928
13.	910919	H. van Zon	Steenbergen	910928
14.	910921	Federatie "Onafhankelijke Partijen Drenthe" (O.P.D.)	Ruinen	910928
15.	910923	Milieuraad Drenthe	Assen	910928
16.	910920	Gemeente Norg	Norg	910928